Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
GIOVANNIJA PITRUZZELLE,
predstavljeni 7. aprila 2022 [1]

Zadeva C-460/20

TU,
RE
proti
Google LLC

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija))

„Predhodno odločanje – Varstvo osebnih podatkov – Zahteva za odstranitev povezav do domnevno neresničnih informacij s seznama zadetkov in odstranitev slik v obliki predoglednih sličic (thumbnails)“

I. Uvod

1. Bundesgerischsthof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija; v nadaljevanju: BGH) s predlogom za sprejetje predhodne odločbe, ki je predmet teh sklepnih predlogov, Sodišču postavlja dve vprašanji, ki se nanašata na razlago člena 17(3)(a) Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) [2] (v nadaljevanju: SUVP) ter členov 12(b) in 14, prvi odstavek, točka (a), Direktive 95/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov [3] v povezavi s členi 7, 8, 11 in 16 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina). Ti vprašanji se postavljata v okviru tožbe, ki sta jo TU in RE (v nadaljevanju skupaj: tožeči stranki) vložili proti družbi Google LLC (v nadaljevanju: Google ali tožena stranka), s katero sta zahtevali, prvič, odstranitev nekaterih povezav s seznama zadetkov, ki se prikažejo na podlagi iskanja v spletnem iskalniku, ki ga upravlja tožena stranka, in ki vodijo do spletnih člankov tretjih oseb, v katerih je mogoče prepoznati tožeči stranki, ter, drugič, prenehanje prikazovanja fotografij, ki jih eden od teh člankov vsebuje v obliki tako imenovanih predoglednih sličic („thumbnails“).

2. Kot je znano, spletni iskalniki ne omogočajo zgolj dostopa do vsebin, ki jih ustvarjajo drugi uporabniki spleta, ampak imajo dejavno vlogo pri razširjanju informacij. „Bogastvo spleta“ bi bilo namreč le navidezno, če uporabniki s pomočjo iskalnikov ne bi mogli dostopati do informacij, ki

[1] Jezik izvirnika: italijanščina.

[2] UL 2016, L 119, str. 1.

[3] UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 15, str. 355.

jih potrebujejo, brez posredovanja takih iskalnikov pa bi bil dostop do številnih informacij v ogromni količini podatkov, ki so na voljo na spletu, skorajda nemogoč. Iskalnik uporabnikom omogoča iskanje na podlagi nekaterih ključnih besed, kot je ime posameznika, pri čemer sprejema odločitve tako glede spletnih strani, prikazanih na seznamu zadetkov iskanja, kot tudi glede vrstnega reda, v katerem so te prikazane na seznamu zadetkov, kar močno vpliva na razširjanje informacij. Navedene odločitve so plod izvajanja spletnega algoritma, zato so odvisne od izbirnih meril, ki jih upravljavec iskalnika določi v fazi programiranja. Vse nadaljnje odločitve pa se nato v veliki meri sprejemajo v okviru politike moderiranja vsebine (*content moderation*), ki jih posamezna spletna platforma izvaja na podlagi standardov, ki jih sprejme na primer zaradi zaščite svojega poslovnega modela, varstva določenih nezaščitenih vsebin, ki se razširjajo med uporabniki, ali zaradi izpolnjevanja zakonskih obveznosti. Taki postopki zajemajo tudi odločitve glede vsebin, ki na seznamu zadetkov iskanja, ki ga opravijo uporabniki, niso prikazane.

3. Iskalnik ima torej vlogo „vratarja“, ki skrbi za pretok informacij, kar je izraz, ki se uporablja za subjekte, katerih dejavnost je nujna, da bi bila lahko mnenja ali informacije, ki jih objavijo tretje osebe, del demokratičnega komuniciranja. Iskalniki, kakršen je Google, torej opravljajo nadzor nad „zapornicami“, skozi katere se pretakajo informacije, ki ima pomembne posledice tako za svobodo izražanja in obveščanja iz člena 11 Listine kot tudi za pravici do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov, kot sta določeni v členih 7 in 8 Listine. Natančneje, vključitev spletne strani in na njej vsebovanih informacij, ki se nanašajo na posamezno osebo, na seznam zadetkov, ki se prikaže po iskanju, opravljenem na podlagi imena te osebe, bistveno olajša dostopnost teh informacij vsem internetnim uporabnikom in ima lahko odločilno vlogo pri širjenju teh informacij ter s tem pri uresničevanju svobode izražanja in obveščanja. Sodišče je v sodni praksi že pojasnilo, da lahko ta vključitev iz istega razloga pomeni tudi hujše poseganje v temeljne pravice do zasebnosti zadevne osebe kot objava, ki jo izvede izdajatelj te spletne strani.[4]

4. V predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ki je predmet teh sklepnih predlogov, nastopata posebnost funkcije, ki jo opravljajo iskalniki, ter neskladje, ki zaradi tega nastaja med temeljnimi pravicami, kot so določene v členih 7, 8 in 11 Listine, v okviru scenarija, ki ga Sodišče doslej še ni obravnavalo, v katerem posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, ugovarja resničnosti obdelanih podatkov in zato zahteva odstranitev povezav do vsebine, ki jih objavljajo tretje osebe in ki vsebujejo te podatke.

II. Pravni okvir

5. Poleg členov 7, 8, 11 in 16 Listine, ki določajo pravico do spoštovanja zasebnega življenja, pravico do varstva osebnih podatkov, svobodo izražanja in obveščanja ter svobodo gospodarske pobude, so za to analizo upoštevni zlasti člena 12(b) in 14, prvi odstavek, točka (a), Direktive 95/46, na katera naj zgolj napotim, ter člen 17 SUVP. Ta v odstavku 1 določa pravico posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, do izbrisa osebnih podatkov v zvezi z njim, zlasti če so bili ti podatki obdelani nezakonito, in s tem povezano obveznost upravljavca, ki mora te podatke izbrisati. Odstavek 3(a) navedenega člena določa, da se odstavek 1 ne uporablja, če je obdelava potrebna „za uresničevanje pravice do svobode izražanja in obveščanja“. Ostale določbe Direktive 95/46 in SUVP, ki so upoštevne za preučitev predloga za sprejetje predhodne odločbe, bodo navedene med analizo.

[4] Glej zlasti točki 14 in 15 teh sklepnih predlogov.

III. Spor o glavni stvari in postopek pred Sodiščem

6. TU je zaposlen na odgovornih položajih oziroma je lastnik deležev v različnih družbah, ki ponujajo finančne storitve. RE je bila partnerka TU in do maja leta 2015 prokuristka ene od teh družb. Na spletni strani www.g…net (v nadaljevanju: g-net) so bili 27. aprila 2015, 4. junija 2015 in 16. junija 2015 objavljeni trije članki, v katerih so bila izražena kritična mnenja in dvomi glede resnosti naložbenega modela več navedenih družb. Članek z dne 4. junija 2015 je vseboval štiri fotografije, na treh je prikazan TU, na eni pa RE, na katerih sta tožeči stranki upodobljeni v prestižnih avtomobilih, v helikopterju in pred čarterskim letalom. Te fotografije bi lahko skupaj s članki nakazovale na to, da se tožeči stranki predajata razkošju, ki ga financirata s tujim denarjem. Upravljavec spletne strani g-net je, kot je navedeno v kolofonu, družba G-LLC. Poslovni cilj družbe G-LLC je po njenih navedbah „trajnostno prispevati k preprečevanju goljufije v gospodarstvu in družbi, z dejavnim informiranjem in zagotavljanjem stalne preglednosti“. Vendar se o poslovnem modelu družbe G-LLC kritično poroča v različnih publikacijah, med drugim se ji očita, da poskuša izsiljevati podjetja s tem, da o njih najprej objavi negativna poročila, nato pa jim proti plačilu tako imenovane varščine ponudi, da bo ta poročila izbrisala. Članka z dne 4. junija 2015 in 16. junija 2015 sta bila vključena na seznam zadetkov iskanja, ki je bil prikazan, če so bili v iskalnik, ki ga upravlja družba Google, vneseni imeni in priimka tožečih strank – tako ločeno kot tudi v povezavi z imeni nekaterih podjetij – medtem ko je bil članek z dne 27. aprila 2015 prikazan, če so bila v iskalnik vnesena imena nekaterih podjetij. Ti zadetki so vsebovali povezavo do zadevnih člankov. Družba Google je fotografije tožečih strank, ki jih je vseboval članek z dne 4. junija 2015, prikazovala tudi na seznamu zadetkov iskanja slik, in sicer v obliki predoglednih sličic („thumbnails“).

7. Tožeči stranki sta zahtevali, naj tožena stranka, prvič, s seznama zadetkov odstrani zadevne članke, ki po njunem mnenju vsebujejo več napačnih trditev in izjav, ki škodujejo njunemu ugledu, ker temeljijo na neresničnih dejstvih, in, drugič, naj s seznama, na katerem so prikazani rezultati iskanja slik, odstrani predogledne sličice. Trdili sta, da sta žrtvi izsiljevanja, ki ga izvaja družba G-LLC. Tožena stranka te zahteve ni izpolnila, pri čemer se je sklicevala na strokovni okvir, v katerega spadajo sporni članki in fotografije, ter trdila, da z domnevno neresničnostjo informacij, ki jih ti članki vsebujejo, ni bila seznanjena. Tožba je bila zavrnjena tako na prvi kot na drugi stopnji.

8. V teh okoliščinah je Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je združljivo s pravico posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, do spoštovanja njegovega zasebnega življenja (člen 7 [Listine]) in do varstva njegovih osebnih podatkov (člen 8 Listine), če se pri uravnoteženju nasprotujočih si pravic in interesov iz členov 7, 8, 11 in 16 Listine, ki ga je treba na podlagi člena 17(3)(a) [SUVP] opraviti pri presoji njegovega zahtevka za odstranitev povezave s seznama zadetkov, ki ga je vložil proti upravljavcu internetnega iskalnika, kadar povezava, katere odstranitev s seznama zadetkov se zahteva, napotuje na vsebino, ki zajema trditve glede dejanskega stanja, in vrednostne sodbe, ki temeljijo na trditvah glede dejanskega stanja, za katere posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, trdi, da niso resnične, in je njena zakonitost odvisna od resničnosti trditev glede dejanskega stanja, ki jih vsebuje, kot odločilno upošteva tudi, ali bi lahko posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, razumno – na primer z začasno odredbo – dosegel pravno varstvo proti ponudniku vsebin in bi lahko s tem dosegel vsaj začasno razjasnitev vprašanja glede resničnosti vsebine, ki jo prikazuje upravljavec iskalnika?

2. Ali je treba v primeru zahtevka za odstranitev s seznama zadetkov, ki se vloži proti upravljavcu internetnega iskalnika, ki pri iskanju na podlagi imena išče fotografije posameznikov, ki so jih tretje osebe v povezavi z imenom zadevne osebe namestile na internet, in ki fotografije, ki jih najde, na svojem seznamu zadetkov prikaže kot predogledne sličice („thumbnails“), pri uravnoteženju nasprotujočih si pravic in interesov iz členov 7, 8, 11 in 16 Listine, ki ga je treba opraviti na podlagi člena 12(b) in člena 14, prvi odstavek, točka (a), Direktive [95/46] oziroma člena 17(3)(a) [SUVP], kot odločilne upoštevati okoliščine prvotne objave tretje osebe, tudi če internetni iskalnik ob prikazu predogledne sličice prek hiperpovezave sicer napotuje na spletno stran tretje osebe, vendar je konkretno ne imenuje in zraven ne prikaže tudi okoliščin, ki izhajajo iz nje?“

9. Pisna stališča so v obravnavani zadevi predložile stranke v postopku v glavni stvari, romunska, avstrijska in grška vlada ter Komisija. Na obravnavi, ki je pred Sodiščem potekala 24. januarja 2022, so stranke v postopku v glavni stvari in Komisija ustno predstavile stališča.

IV. Analiza

10. Preden se lotim preučevanja vprašanj za predhodno odločanje, moram opozoriti na sodno prakso Sodišča v zvezi z obveznostmi, ki jih ima upravljavec iskalnika, kadar njegova dejavnost zajema obdelavo osebnih podatkov, zlasti če gre za pravico posameznika, čigar podatki se obdelujejo, do izbrisa podatkov v zvezi z njim. Kot bom prikazal v nadaljevanju, so te obveznosti po besedah Sodišča sorazmerne z „odgovornostmi, pristojnostmi in zmožnostmi“ upravljavca iskalnika,[5] ki so neločljivo povezane z vlogo, ki jo ta opravlja v internetnem okolju, kot sem ga na kratko opisal v uvodnem delu teh sklepnih predlogov

A. Sodna praksa Sodišča

11. Iz sodne prakse, ki jo je Sodišče izoblikovalo v zvezi z obdelavo osebnih podatkov v okviru dejavnosti iskalnikov, izhajajo štiri oporne točke.

12. Prva se nanaša na opredelitev dejavnosti iskalnikov in njeno umestitev na področje uporabe zakonodaje Unije o varstvu osebnih podatkov.

13. V sodbi z dne 13. maja 2014, Google Spain in Google[6] (v nadaljevanju: sodba Google Spain) je Sodišče odločilo, da se dejavnost iskalnika, ki poišče informacije, ki jih na internetu objavijo ali postavijo tretje osebe, jih samodejno indeksira, začasno shrani in končno da na voljo internetnim uporabnikom po prednostnem vrstnem redu, šteje za „obdelavo osebnih podatkov“ v smislu člena 2(b) Direktive 95/46, če te informacije vsebujejo „osebne podatke“[7]. Pri tem ni pomembno, da so ti podatki že objavljeni na internetu in jih ta iskalnik ne spreminja.[8] Taka opredelitev dejavnosti iskalnikov je podlaga za naslednjo ugotovitev, podano v sodbi Google Spain. Upravljavca iskalnika je treba kot osebo, ki določa namene in sredstva dejavnosti tega iskalnika, šteti za „upravljavca“ v smislu člena 2(d) Direktive 95/46 v zvezi z obdelavo osebnih podatkov

5 Glej točko 15 teh sklepnih predlogov.

6 C-131/12, EU:C:2014:317.

7 To je informacije o določenih ali določljivih fizičnih osebah in torej „osebne podatke“ v smislu člena 2(a) navedene direktive.

8 Glej sodbo Google Spain, točke 28 in od 29 do 31.

v okviru te dejavnosti.[9] V zvezi s tem je Sodišče menilo, da bi bila izključitev upravljavca iskalnika iz pojma „upravljavec“ v smislu te določbe zgolj zato, ker ne opravlja nadzora nad osebnimi podatki, objavljenimi na spletnih straneh tretjih oseb, v nasprotju z namenom te določbe, da se s široko opredelitvijo tega pojma zagotovi učinkovito in popolno varstvo zadevnih oseb.[10]

14. Druga oporna točka, ki izhaja iz sodne prakse Sodišča, se nanaša na potencialno težo poseganja v temeljne pravice posameznikov, na katere se osebni podatki nanašajo, do katerega bi lahko prišlo zaradi delovanja iskalnika.

15. Kot sem že navedel, se zaradi uporabe interneta eksponentno povečuje nevarnost poseganja v temeljni pravici do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov, in sicer zaradi načinov, na katere se informacije ustvarjajo in razširjajo na spletu. Sodišče, ki se tega dobro zaveda, je v sodbi Google Spain na eni strani pojasnilo, da se obdelava osebnih podatkov, ki se izvede v okviru dejavnosti iskalnika, razlikuje od obdelave, ki jo izvedejo izdajatelji spletnih mest in s katero se ti podatki vnesejo na internetno stran, in jo dopolnjuje.[11] Na drugi strani pa je poudarilo, da lahko obdelava osebnih podatkov, ki jo izvede upravljavec iskalnika, „bistveno vpliva na temeljni pravici spoštovanja zasebnosti in varstva osebnih podatkov, če se iskanje s tem iskalnikom izvede na podlagi imena fizične osebe, ker navedena obdelava vsakemu internetnemu uporabniku omogoči, da na podlagi seznama zadetkov dobi strukturiran pregled na internetu dostopnih informacij o tej osebi, ki se lahko z več vidikov nanašajo na njeno zasebno življenje in ki jih brez navedenega iskalnika ne bi bilo mogoče povezati ali pa bi jih bilo zelo težko povezati, in tako sestavi bolj ali manj podroben profil te osebe“. Učinek poseganja v navedeni pravici zadevne osebe je poleg tega „še večji zaradi pomembne vloge interneta in iskalnikov v sodobni družbi, saj so zaradi njih informacije, vsebovane na takem seznamu zadetkov, vseprisotne“.[12] Sodišče je zato menilo, da mora „[v] delu, v katerem lahko dejavnost spletnega iskalnika pomembno in dodatno – poleg dejavnosti izdajateljev spletnih mest – vpliva na temeljni pravici do zasebnosti in varstva osebnih podatkov, […] družba, ki upravlja iskalnik, kot oseba, ki določa namene in sredstva te dejavnosti, v okviru svojih odgovornosti, pristojnosti in zmožnosti zagotoviti, da ta dejavnost izpolnjuje zahteve Direktive 95/46, tako da ima lahko varstvo, ki ga ta direktiva zagotavlja, polni učinek in da se lahko zadevnim osebam dejansko zagotovi učinkovito in popolno varstvo med drugim pravice do spoštovanja zasebnosti“.[13] Sodišče je v sodbi z dne 24. septembra 2019, GC in drugi (odstranitev povezav do občutljivih podatkov)[14] (v nadaljevanju: sodba GC), ponovilo, da se za upravljavca iskalnika v celoti uporabljajo vse obveznosti, ki jih ima „upravljavec“ na podlagi Direktive 95/46 oziroma SUVP, vključno s prepovedmi in omejitvami glede obdelave občutljivih podatkov iz člena 8(1) in (5) navedene direktive oziroma členov 9(1) in 10 SUVP. V tej sodbi je navedlo, da čeprav posebnosti obdelave, ki jo v okviru dejavnosti iskalnika izvaja njegov upravljavec, ne upravičujejo, da temu upravljavcu ne bi bilo treba spoštovati navedenih določb, lahko te posebnosti vendarle vplivajo na obseg odgovornosti in konkretnih obveznosti navedenega upravljavca. Ker zadnjenavedeni ni odgovoren za to, da se občutljivi podatki nahajajo na spletni strani, ki jo je objavila tretja oseba, temveč za uvrstitev te

9 Glej sodbo Google Spain, točki 32 in 33. V italijanski različici Direktive 95/46 in SUVP pojmu „responsabile del trattamento“ (upravljavec) v smislu člena 2(d) Direktive 95/46 zdaj ustreza pojem „titolare del trattamento“ (upravljavec) v smislu člena 4, točka 7, SUVP.

10 Glej sodbo Google Spain, točka 34.

11 Glej sodbo Googe Spain, točka 35.

12 Glej sodbo Google Spain, točka 80 in navedena sodna praksa; glej tudi točke od 36 do 38 te sodbe.

13 Glej sodbo Google Spain, točka 38.

14 C-136/17, EU:C:2019:773.

strani na seznam zadetkov iskanja, se določbe o obdelavi teh podatkov zanj uporabljajo samo zaradi te uvrstitve na seznam zadetkov iskanja in torej „prek preverjanja, ki se pod nadzorom pristojnih nacionalnih organov opravi na podlagi zahteve, ki jo vloži zadevna oseba“. [15]

16. Tretja oporna točka, ki jo je izoblikovalo Sodišče, se nanaša na to, da je treba v okviru zahteve po odstranitvi povezav s seznama zadetkov, naslovljeni na upravljavca iskalnika, nujno upoštevati vse zadevne temeljne pravice, pri tehtanju med temi pravicami pa poleg okoliščin konkretne zadeve upoštevati tudi tehnološke značilnosti internetnega okolja.

17. V zvezi s tem je Sodišče po eni strani sicer izključilo možnost, da bi bilo poseganje v temeljne pravice osebe, na katero se osebni podatki nanašajo, do katerega pride zaradi prikaza informacij v zvezi z njo na seznamu zadetkov iskanja na podlagi njenega imena, opravljenega s pomočjo spletnega iskalnika, zaradi potencialne teže tega poseganja upravičeno zgolj zaradi gospodarskega interesa, ki ga ima upravljavec iskalnika, po drugi strani pa je priznalo, da „bi izbris povezav s seznama zadetkov lahko glede zadevne informacije vplival na legitimen interes […] internetnih uporabnikov, da lahko dostopijo do nje“. [16] V takih okoliščinah je treba po mnenju Sodišča „najti pravično ravnotežje med drugim med tem interesom in temeljnimi pravicami te osebe v smislu členov 7 in 8 Listine“. [17] Ta zahteva je ponovno navedena v sodbi GC, in sicer s sklicevanjem na člen 17 SUVP, s katerim je bila kodificirana pravica do izbrisa osebnih podatkov (ali „pravica do pozabe“), ki jo je Sodišče priznalo v sodbi Google Spain, [18] in v katerem je v odstavku 3(a), kot je prav tako ugotovilo Sodišče, izrecno določena zahteva po tehtanju med zgoraj navedenimi pravicami [19]. Sodišče je v navedeni sodbi tudi potrdilo ugotovitve, ki jih je v zvezi z merili, na podlagi katerih je treba opraviti to tehtanje, navedlo že v sodbi Google Spain, in ponovno poudarilo, da „[č]eprav pravice zadevne osebe, ki so varovane s členoma 7 in 8 Listine, na splošno prevladajo nad pravico internetnih uporabnikov do svobode obveščanja, je to ravnotežje lahko v posebnih primerih odvisno od narave zadevne informacije, od tega, kako občutljiva je za zasebnost zadevne osebe, in od interesa javnosti, da razpolaga s to informacijo, ki je lahko med drugim odvisen od vloge, ki jo ima ta oseba v javnem življenju“. [20] Poleg navedenih ugotovitev, ki jih je podalo Sodišče, pa zlasti iz sodbe GC izhaja tudi, da je treba tehtati med *enakovrednimi* temeljnimi pravicami, ki so nujen pogoj za dobro delovanje demokratične družbe. Zato ni mogoče v abstraktnem smislu predpostavljati, da ena izmed pravic prevlada nad ostalimi, ampak je treba to ravnotežje doseči z vzpostavitvijo položaja, v katerem te pravice sobivajo in je poseganje v vsako izmed zadevnih temeljnih pravic čim bolj omejeno. Iz navedene sodbe tudi izhaja, da se to ravnotežje vse manj nagiba v korist pravice do spoštovanja zasebnosti in pravice do varstva osebnih podatkov iz členov 7 in 8 Listine ter vse bolj v korist pravice do obveščanja in pravice do obveščenosti iz člena 11 Listine, če ima zadevna oseba vlogo v javnem življenju in če zaradi tega obstaja interes uporabnikov interneta, da imajo dostop do informacij, ki se nanašajo nanjo. [21]

15 Glej sodbo GC, točke od 45 do 47.

16 Glej sodbo Google Spain, točka 81.

17 Glej sodbo Google Spain, točka 81.

18 Glej sodbo Google Spain, točki 88 in 99. Sodišče je pravico do izbrisa osebnih podatkov izpeljalo na podlagi razlage člena 12(b) in točke (a) prvega odstavka člena 14 Direktive 95/46.

19 Glej sodbo GC, točke od 54 do 59.

20 Glej sodbo GC, točka 66; v tem smislu, čeprav brez izrecnega sklicevanja na pravico do obveščanja, določeno v členu 11 Listine, glej sodbo Google Spain, točka 81.

21 Glej v tem smislu tudi sodbo z dne 24. septembra 2019, Google (ozemeljski obseg pravice do odstranitve povezav) (C-507/17, EU:C:2019:772, točka 45).

18. Četrta oporna točka, ki izhaja iz sodne prakse Sodišča, se nanaša na to, da ima upravljavec iskalnika kot upravljavec, ki za potrebe delovanja tega iskalnika obdeluje osebne podatke, nalogo tehtanja zadevnih temeljnih pravic, da bi zagotovil, da se ti podatki obdelujejo v skladu z zahtevami SUVP (pred tem pa v skladu z zahtevami Direktive 95/46).[22] Ta naloga je bila nato kodificirana v členu 17 SUVP.

19. Kadar gre za „pravico do pozabe“, mora torej upravljavec iskalnika na podlagi vseh zadevnih pravic in interesov ter ob upoštevanju vseh okoliščin posameznega primera odločiti, katere vsebine je treba vključiti na seznam zadetkov iskanja, opravljenega s pomočjo tega iskalnika, in katere vsebine je treba s tega seznama odstraniti. Če upravljavec na podlagi zahteve za odstranitev s seznama zadetkov ne ukrepa, se lahko posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, obrne na nadzorni ali sodni organ, da opravi potrebno preverjanje in temu upravljavcu naloži konkretne ukrepe.[23] V tem okviru je treba navesti, da je Delovna skupina za varstvo podatkov iz člena 29[24] v zvezi z izvrševanjem sodbe Google Spain[25] 26. novembra 2014 sprejela smernice, katerih namen je zagotoviti informacije o tem, kako nameravajo organi za varstvo podatkov, ki so zastopani v tej delovni skupini, izvršiti navedeno sodbo. Navedene smernice vsebujejo tudi neizčrpen seznam skupnih meril, ki jih bodo organi za varstvo podatkov uporabljali za obravnavo posameznih pritožb, vloženih pri njihovih nacionalnih uradih po tem, ko bodo upravljavci iskalnikov zavrnili izbris podatkov s seznama zadetkov. Prav te smernice pa so tudi podlaga, v skladu s katero družbe, kakršna je Google, obravnavajo zahteve, ki jih prejmejo v zvezi z odstranitvijo povezav s seznama zadetkov.

20. Vprašanja za predhodno odločanje, ki jih je postavilo BGH, je treba preučiti ob upoštevanju navedenih načel.

B. Prvo vprašanje za predhodno odločanje

21. Družba Google izpodbija dopustnost prvega vprašanja za predhodno odločanje, ker naj bi bilo hipotetično, saj naj bi šlo pri rešitvi, ki jo predlaga BGH, za abstraktno zamisel, ki nima nobene zveze z dejanskim stanjem iz postopka v glavni stvari. Poleg tega naj Sodišče ne bi imelo elementov, ki so potrebni, da bi lahko podalo koristen odgovor.

22. V zvezi s tem menim, da je treba, prvič, zavrniti trditev družbe Google glede tega, da predložitvena odločba v zvezi s tem vidikom ne vsebuje dovolj podrobnosti. BGH je namreč po mojem mnenju podalo dovolj natančen in popoln opis dejanskega stanja, iz katerega izhaja spor, o katerem odloča, in pojasnilo razloge, zaradi katerih je odgovor na prvo vprašanje potreben. Sodišče ima na voljo vse potrebne elemente, da odgovori na postavljeno vprašanje, ne glede na to, da predložitveno sodišče ni pojasnilo, ali imata tožeči stranki iz postopka v glavni stvari možnost, da zoper ponudnika vsebin dejansko uveljavljata sodno varstvo, in kakšne bi lahko bile posledice, če bi se ugotovilo, da ni tako. Drugič, zgolj dejstvo, da je treba po mnenju BGH za rešitev spora, o katerem odloča, najprej preveriti pravilnost metodologije, za katero meni, da se uporablja v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, katerega opredelitev je sicer splošna in

[22] Sodišče je uveljavljanje pravice do odstranitve povezav s seznama zadetkov dejansko povezalo z mehanizmom iz členov 12(b) in 14(1)(a) Direktive 95/46, v skladu s katerim lahko posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, take zahteve naslovi neposredno na upravljavca, ki mora nato ustrezno presoditi, ali so utemeljene, in po potrebi ustaviti obdelavo zadevnih podatkov; glej sodbo Google Spain, točka 77. V zvezi s SUVP glej izrecno sodbo GL, točka 66.

[23] Glej sodbo Google Spain, točka 77.

[24] Delovna skupina iz člena 29, ustanovljena v skladu s členom 29 Direktive 95/46, je neodvisen evropski posvetovalni organ na področju varstva podatkov in zasebnosti.

[25] https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/667236/en.

abstraktna, ne pomeni, da je vprašanje za predhodno odločanje, ki se Sodišču postavlja v zvezi s tem, hipotetično, če se izkaže, da bi lahko odgovor na to vprašanje predložitvenemu sodišču omogočil, da po tem, ko pride do potrebnih ugotovitev glede dejanskega stanja, odloči v sporu o glavni stvari. Nazadnje poudarjam, da se ostale trditve, ki jih je družba Google navedla v podporo nedopustnosti prvega vprašanja za predhodno odločanje, v bistvu osredotočajo na posledice, do katerih bi lahko prišlo, če bi se Sodišče strinjalo z rešitvijo, ki jo predlaga predložitveno sodišče, in se torej nanašajo na vsebino tega vprašanja.

a) Uvodne ugotovitve

23. S prvim vprašanjem za predhodno odločanje je Sodišče v bistvu pozvano, naj pojasni, kakšne obveznosti ima upravljavec iskalnika, ko obravnava zahtevo za odstranitev povezav s seznama zadetkov, v kateri se brez navedbe kakršnih koli dokazov zatrjuje, da so nekatere informacije, prikazane v vsebini, do katere vodijo povezave – v obravnavani zadevi gre za nekatere članke, ki vsebujejo podatke in pripombe v zvezi z naložbenim modelom in poslovnimi rezultati družb, ki jih upravljata tožeči stranki v postopku v glavni stvari – neresnične. BGH se ob upoštevanju dejstva, da bi bila odstranitev povezav s seznama zadetkov upravičena le, če bi bile sporne informacije dejansko neresnične, zlasti pa ob upoštevanju strokovnega okvira, v katerem so bili zadevni članki objavljeni, in pomena, ki ga imajo glede na tveganost panoge, v kateri delujeta tožeči stranki, zadevne informacije za vlagatelje,[26] sprašuje, ali morata tožeči stranki iz postopka v glavni stvari predložiti dokaze o neresničnosti teh informacij oziroma pokazati, da je do določene mere očitno, da te niso resnične, ali pa mora družba Google domnevati, da so trditve tožečih strank utemeljene, in izpolniti zahtevo po odstranitvi povezav oziroma skušati sama razjasniti dejansko stanje. BGH predlaga, naj se pri oblikovanju odgovora na to vprašanje upošteva, ali ima posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, razumno možnost, da doseže sodno varstvo, na primer na podlagi začasnega ukrepa, neposredno proti ponudniku zadevnih vsebin, in Sodišče v bistvu sprašuje, ali je razlaga člena 17(3)(a) SUVP v tem smislu pravilna.

24. Vse stranke iz postopka v glavni stvari in vsi zainteresirani subjekti, ki so v tem postopku predstavili stališča, rešitvi, ki jo predlaga BGH,[27] s trditvami, ki se sicer deloma razlikujejo, nasprotujejo, in sicer vsaj v delu, v katerem ta rešitev v nasprotju s sodno prakso, navedeno v točkah od 11 do 19 teh sklepnih predlogov, predvideva, da se tehtanje interesov v smislu člena 17(3)(a) SUVP opravi zgolj na podlagi merila obstoja razumne možnosti za uveljavljanje sodnega varstva zoper ponudnika vsebin.

25. Poudarjam, da je iz predložitvene odločbe jasno razvidno, da je BGH vprašanje glede morebitne upoštevnosti navedenega merila obravnavalo šele po tem, ko je na podlagi vseh okoliščin obravnavane zadeve pretehtalo pravice iz členov 7, 8 in 11 Listine in ko je ugotovilo – pri čemer je predpostavljalo, da so sporne informacije resnične – da pravica uporabnikov interneta do obveščenosti prevlada nad ostalimi pravicami. V skladu s predpostavko, na katero se sklicuje BGH, torej velja, da je odločitev o izpolnitvi ali zavrnitvi zahteve za odstranitev povezav s seznama zadetkov po tem, ko se ustrezno pretehtajo vsi ostali upoštevni dejavniki, odvisna *zgolj* od resničnosti oziroma neresničnosti informacij, katerih izbris se zahteva. Iz tega izhaja, da morebiten pritrdilen odgovor Sodišča na vprašanje, ki ga je postavilo BGH, posledično ne bi pomenil, da bi bila izpolnitev ali zavrnitev zahteve za odstranitev povezav, ki temelji na domnevni

[26] Navedena so le nekatera merila, ki jih je BGH obravnavalo in so izrecno navedena v predložitveni odločbi. Iz različnih delov te odločbe pa je razvidno, da je to sodišče opravilo celovito presojo različnih elementov te zadeve, o kateri odloča.

[27] Zdi se, da je svoje stališče najpodrobneje razdelala grška vlada.

neresničnosti informacij, ki jih prikaže iskalnik, odvisna *le* od tega, ali ima posameznik, na katerega se osebni podatki nanašajo, možnost za dosego varstva proti ponudniku vsebin, prav tako pa tak odgovor Sodišča v nasprotju s trditvami družbe Google ne bi pomenil, da bi moral upravljavec iskalnika v primeru neobstoja možnosti za dosego takega varstva samodejno odstraniti zadevne povezave. Navedena izida bi bila tudi v nasprotju z zagotavljanjem pravilnega razmerja med določbami iz člena 17(1) in (3)(a) SUVP, ki izključuje vsakršno samodejnost, ki bi lahko vplivala na izvajanje tehtanja med zadevnimi temeljnimi pravicami, ki ga mora opraviti upravljavec, nadzorni organ ali sodišče. Če bi Sodišče na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovorilo pritrdilno, bi to preprosto pomenilo, da bi se lahko nacionalno sodišče, v fazi pred začetkom sodnega postopka pa tudi upravljavec iskalnika, v primeru, da se na podlagi vseh upoštevnih okoliščin izkaže, da pravica uporabnikov interneta do obveščenosti in svoboda izražanja, ki jo ima ponudnik vsebine, prevladata nad pravicami osebe, ki zahteva odstranitev povezav s seznama zadetkov, *in* da je ugoditev zahtevi za odstranitev teh povezav upravičena le v primeru dejanske neresničnosti spornih informacij, če taka neresničnost informacij ni očitna in če oseba, ki zahteva odstranitev povezav, v zvezi s tem ni predložila vsaj nekaterih indicev, odločilno oprlo na to ugotovitev. Obstoj oziroma neobstoj razumne možnosti za dosego sodnega varstva proti ponudniku vsebin sam po sebi nenazadnje ne more biti edino ali odločilno merilo, na podlagi katerega se zahtevi za odstranitev povezav ne glede na elemente, na katerih temelji, ugodi ali se jo zavrne, obenem pa to ni niti merilo, ki bi bilo upoštevno z vidika tehtanja, ki ga je treba opraviti v skladu s členom 17(3)(a) SUVP. Navedeno merilo namreč samo po sebi ne vsebuje ničesar, kar bi kazalo bodisi na obstoj pravice do izbrisa podatkov, ki jih vsebujejo sporne vsebine, bodisi na nujnost ohranitve uvrstitve povezav do teh vsebin na seznam zadetkov za uveljavljanje pravice do svobode izražanja in obveščanja.

26. Ob upoštevanju navedenih pojasnil menim, da je treba pri oblikovanju odgovora na prvo vprašanje za predhodno odločanje najprej ugotoviti, v kolikšni meri na tehtanje zadevnih temeljnih pravic v zadevi, kakršna je obravnavana, vplivata, prvič, vloga, ki jo ima posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, v javnem življenju v smislu sodne prakse Sodišča in, drugič, obstoj trditev, s katerimi se ugovarja resničnosti obdelanih informacij.

b) Poseg v temeljni pravici iz členov 7 in 8 Listine ter vloga posameznika v javnem življenju

27. Temeljni pravici do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov kljub pomenu, ki ga imata v ustavnem pravu Unije, nista absolutni.[28] Kot izhaja zlasti iz člena 17(3)(a) SUVP, je treba pravico posameznika do varstva osebnih podatkov obravnavati glede na vlogo, ki jo ima v družbi, in jo uravnotežiti z drugimi temeljnimi pravicami.[29] Pri vzpostavljanju takega ravnotežja pa je treba ustrezno upoštevati pravico do obveščanja, ki jo ima imetnik spletne strani, od katerega se zahteva odstranitev povezav s seznama zadetkov, in pravico javnosti do dostopa do informacij, ki jih vsebuje ta spletna stran.

28. Kot je razvidno iz navedene sodne prakse Sodišča, je lahko ta interes med drugim odvisen od „vloge, ki jo ima ta [posameznik, na katerega se ta informacija nanaša,] v javnem življenju“. Ta besedna zveza pa se, kolikor je to upoštevno v tem postopku, ne nanaša le na položaje, v katerih ta posameznik opravlja določeno politično funkcijo, zaradi česar je že po definiciji izpostavljen demokratičnemu nadzoru javnosti, ampak tudi na položaje, v katerih opravlja pomembne funkcije

[28] Glej sodbo GC, točka 58 in navedena sodna praksa.

[29] Glej sodbo GC, točka 57 in navedena sodna praksa.

v gospodarstvu.[30] Na splošno je zaupanje drugih gospodarskih subjektov in potrošnikov nujen pogoj za dobro delovanje trga. Tako zaupanje pa temelji na dostopu javnosti do informacij v zvezi z osebami, ki opravljajo različne strokovne naloge, v okviru katerih lahko vplivajo na tržno dinamiko in interese potrošnikov, saj je njihov vpliv včasih celo večji od tistega, ki ga imajo nosilci političnega odločanja. Te informacije so seveda povezane zlasti s strokovnimi nalogami, ki jih opravljajo te osebe, obenem pa lahko zajemajo tudi nekatere vidike njihovega zasebnega življenja, če so ti povezani z njihovim strokovnim delom ali ga lahko kako drugače pogojujejo in če vplivajo ali bi lahko vplivali na zaupanje javnosti. V zvezi s tem je treba poudariti, da je Sodišče že razsodilo, da sprejetje funkcije v gospodarstvu pomeni tudi strinjanje z nekaterimi omejitvami na področju varstva pravice do spoštovanja zasebnega življenja.[31]

29. Če ima posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, takšno vlogo v javnem življenju, in sicer ne le takrat, ko je njegova vloga dejansko pomembna, ampak tudi, če je ta vloga po svojem obsegu bolj omejena, velja, da lahko pravica do obveščanja in pravica do obveščenosti v okviru tehtanja, ki ga je treba opraviti v skladu s členom 17(1) in (3) SUVP, in ob upoštevanju vseh upoštevnih okoliščin prevladata nad temeljnimi pravicami iz členov 7 in 8 Listine. V okoliščinah postopka v glavni stvari je mogoče ugotoviti, da tako prevlado pravic, kot je poudarilo predložitveno sodišče, podpirajo tako strokovni okvir in lastnosti novinarskega poročanja, ki veljajo za zadevne objave, kot tudi narava spornih informacij, ki se nanašajo predvsem na poslovanje družb, ki jih upravljata tožeči stranki.

c) Resničnost informacij in način tehtanja

30. Nagib k temu, da pravica do svobode izražanja in obveščanja prevlada nad pravicama do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov, če ima posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, pomembno vlogo v javnem življenju, se spremeni, kadar se ugotovi, da informacije, ki so predmet zahteve za odstranitev povezav s seznama zadetkov, niso resnične. V tem primeru bi bilo morda mogoče celo trditi, da pravica do obveščanja in pravica do obveščenosti dejansko sploh nista upoštevni, saj ne moreta vključevati pravice do širjenja neresnic in pravice do dostopa do neresnic. Tudi če se razvozlavanja tega gordijskega vozla, značilnega za razmerje med pravico do svobode izražanja in obveščanja na eni ter resničnostjo informacij na drugi strani, niti ne lotimo,[32] pa lahko preprosto ugotovimo, da navedene pravice, ki ima dvojno, in sicer aktivno in pasivno vlogo, nikakor ni mogoče obravnavati enako kot temeljnih pravic do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov, če je uveljavljanje prvonavedene pravice povezano z neresničnimi informacijami. V tem primeru namreč velja načelo prevlade, ki izhaja iz ene od temeljnih vrednot Evropske unije, to je človekovega dostojanstva.

31. Člen 2 PEU, ki se navezuje tudi na ustavnopravne tradicije držav članic, vsebuje seznam vrednot, na katerih temelji Unija, ki na prvo mesto postavlja prav spoštovanje človekovega dostojanstva. Člen 1 Listine pa brezpogojno določa, da je „[č]lovekovo dostojanstvo […] nedotakljivo“ ter da „[…] ga je [treba] spoštovati in varovati“. V „uniji vrednot“, kakršna je Evropska unija, ima človekovo dostojanstvo neke vrste primat in je temeljni kamen, na katerem sloni pomemben del evropskega povezovanja. Če je človekovo dostojanstvo nedotakljivo in ga je

[30] Glej v tem smislu sodbi ESČP z dne 19. oktobra 2017, Fuchsmann proti Nemčiji, CE:ECHR:2017:1019JUD007123313, točki 40 in 41, ter z dne 14. decembra 2006, Verlagsgruppe News GmbH proti Avstriji, CE:ECHR:2006:1214JUD001052002, točka 36.

[31] Glej sodbo z dne 9. marca 2017, Manni (C-398/15, EU:C:2017:197, točka 59).

[32] To vprašanje je še posebej pomembno v sistemu Združenih držav glede na obsežno varstvo svobode govora, ki izhaja iz prvega amandmaja ustave.

treba vselej spoštovati in varovati, ne da bi bili, kot velja za veliko večino temeljnih pravic, ki jih zagotavlja Listina, v ta namen določeni kakršni koli interesi, zaradi katerih bi bilo njegovo omejevanje upravičeno, potem se za njegovo žrtvovanje ni mogoče sklicevati niti na kateri koli pravni razlog niti na razlog, ki se nanaša na uresničevanje katere izmed temeljnih pravic.[33] Neresnične informacije namreč ne pomenijo le poseganja v temeljno pravico posameznika, na katerega se te informacije nanašajo, do varstva njegovih osebnih podatkov, ampak škodujejo tudi njegovemu dostojanstvu, saj ga napačno predstavljajo in tako spreminjajo njegovo identiteto. To še posebej velja v spletnem okolju, kjer se informacije hitro širijo in so trajne, narava delovanja iskalnikov pa nam omogoča, da si na podlagi takih informacij ustvarimo natančen profil zadevnega posameznika. V okolju, sestavljenem iz bitov, je namreč razširjanje neresničnih informacij o določeni osebi enako trajnemu omadeževanju njene identitete, kar je danes zlasti na spletu opredeljeno kot hudo poseganje v njeno dostojanstvo.

32. Ne glede na navedeno pa ugotavljam, da je mogoče prav v SUVP najti jasen odgovor na vprašanje, kakšen pomen je treba pripisati resničnosti osebnih podatkov, ki so predmet obdelave. Med načeli, ki se uporabljajo v zvezi z obdelavo teh podatkov in so našteta v členu 5(1) SUVP, je v točki (d) tega člena navedeno načelo „točnosti“, v skladu s katerim je treba zagotoviti, prvič, da so osebni podatki „točni in, kadar je to potrebno, posodobljeni“ in, drugič, da se „netočni podatki […] ob upoštevanju namenov, za katere se obdelujejo“, brez odlašanja izbrišejo ali popravijo.[34] Točnost podatkov po mnenju Sodišča spada med „pogoje glede zakonitosti“ obdelave osebnih podatkov[35] in je zato pomembna zlasti z vidika uporabe člena 17(1)(d) SUVP.

33. Kadar gre za resničnost informacij, ki jih obdeluje upravljavec iskalnika, kot je primer v obravnavani zadevi, je torej jasno, da se vprašanje v zvezi s tehtanjem zadevnih temeljnih pravic postavlja v zelo posebnem okviru, vsaj v fazi, ko še ni ugotovljeno, ali so zadevne informacije resnične ali neresnične. V tej fazi se namreč osrednje vprašanje nanaša na to, kdo mora opraviti preverjanje, potrebno za tako ugotovitev, in kako.

34. Preden se lotim tega vprašanja, pa menim, da je treba navesti še nekaj pojasnil glede tega, kako poteka tehtanje med zadevnimi temeljnimi pravicami, kadar gre za delovanje iskalnikov.

d) Tehtanje med temeljnimi pravicami glede na zmožnosti, pristojnosti in odgovornosti upravljavca iskalnika

35. Lastnosti tehnološkega okvira, v katerega se umešča konkreten spor, nujno vplivajo na to, kako se upravljavec iskalnika loti tehtanja nasprotujočih si temeljnih pravic, ki ga mora opraviti, ko obravnava zahtevo za odstranitev povezav s seznama zadetkov. Navzkrižje med svobodo obveščanja, ki ima tako aktivno kot tudi pasivno plat, na eni ter pravicama do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov na drugi strani se namreč v okolju, sestavljenem iz bitov, izraža drugače. Tehnologija, na kateri temelji internet, ne pogojuje le tega, kako se pravica do obveščenosti na eni ter pravici do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov na drugi strani medsebojno prepletajo, ampak vpliva tudi na način njihovega tehtanja. Ravno zato se Sodišče v navedeni sodni praksi v zvezi s „pravico do pozabe“ sklicuje na „zmožnosti“ upravljavca iskalnika ter na njegove „pristojnosti“ in „odgovornosti“. Enako velja tudi, kadar zahteva za odstranitev povezav s seznama zadetkov temelji na domnevno neresničnih

[33] Glej Pojasnila k Listini glede člena 1 (UL 2007, C 303, str. 17).

[34] Glej tudi uvodni izjavi 39 in 71 SUVP ter člena 16 in 18(1)(a) o uveljavljanju pravice do popravka oziroma pravice do omejitve obdelave.

[35] Glej v tem smislu sodbo GL, točka 64, ne glede na to, da SUVP formalno razlikuje med „načeli v zvezi z obdelavo osebnih podatkov“, naštetimi v členu 5, in pogoji glede „zakonitosti obdelave“, ki so našteti v členu 6 te uredbe.

informacijah, objavljenih na spletni strani, do katere vodijo povezave, katerih odstranitev se zahteva. Od upravljavca iskalnika ni mogoče zahtevati, naj izvaja splošen nadzor nad vsebinami, do katerih omogoča dostop, in preverja njihovo resničnost. Tak nadzor bi bilo tudi sicer izjemno težko izvajati. Upravljavec iskalnika prav tako ne more naknadno preverjati, ali je vsebina članka, objavljenega na spletni strani, ki je vključena na seznam zadetkov iskanja, resnična ali neresnična, saj nima niti dostopa do informacij, ki so na voljo izdajatelju spletne strani, niti pristojnosti za izvajanje takega preverjanja.

36. Obenem pa ni mogoče spregledati posebne odgovornosti, ki jo ima upravljavec iskalnika kot „vratar“, ki skrbi za pretok informacij. Glede na to, da ima upravljavec iskalnika pri razširjanju informacij na spletu, na katerem temelji njegov poslovni model in v katerem ustvarja dobiček, dejavno vlogo, ki ni le tehnična in nevtralna, mora dejavno opravljati tudi svojo vlogo pri odstranjevanju vsebin, ki vsebujejo neresnične osebne podatke, s seznama zadetkov iskanja, če je taka vloga del njegovih pristojnosti in zmožnosti. V zvezi s tem ugotavljam, da je Sodišče na posebno odgovornost, povezano z vlogo „vratarja“, ki skrbi za pretok informacij, kakršno imajo nekatere platforme, opozorilo v sodbi z dne 3. oktobra 2019, Glawischnig-Piesczek,[36] v kateri je razsodilo, da določbe Direktive o elektronskem poslovanju[37] ne nasprotujejo temu, da lahko nacionalna sodišča ponudniku storitev gostovanja naložijo, naj izbriše ne le podatek, ki je bil prej razglašen za nezakonit, ker škodi ugledu neke osebe, ampak tudi enakovredne vsebine, oziroma naj blokira dostop do njih, da bi tako preprečil njihovo razširjanje, do katerega lahko pride kljub odstranitvi prvotne vsebine. Sodišče je torej menilo, da je vzpostavitev posebne obveznosti glede izvajanja nadzora (splošen nadzor naj bi bil v nasprotju s členom 15(1) Direktive o elektronskem poslovanju) upravičena, tudi če ta posega v ekonomske interese zadevne platforme, in sicer zaradi zagotavljanja učinkovitega varstva pravic posameznikov v zvezi s posebnimi postopki, ki se uporabljajo za razširjanje informacij na internetu, če taka obveznost ne pomeni pretiranega bremena za posrednike. V tej smeri se razvijajo tudi ukrepi za preprečevanje razširjanja dezinformacij in sovražnega govora na spletu[38] ter težnja v okviru prava Unije, da bi se platformam, kakršna je Google, na določenih področjih naložile večje obveznosti glede nadzora nad vsebinami, do katerih omogočajo dostop[39].

e) Različne rešitve, ki se predlagajo v okviru postopka v glavni stvari

37. Glede splošnega okvira, ki sem ga obravnaval zgoraj, moram navesti, da se mi rešitve, ki jih predlagajo zlasti stranke v postopku v glavni stvari in predložitveno sodišče, ne zdijo prepričljive.

38. V nasprotju s trditvami, ki sta jih navedli tožeči stranki v postopku v glavni stvari, povezav ni mogoče odstraniti zgolj na podlagi enostranske zahteve posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, ki brez navedbe dokazov zatrjuje, da zadevna vsebina vsebuje neresnične informacije, zlasti če gre, kot naj bi šlo v primeru tožečih strank, za osebe, ki opravljajo dejavnost,

[36] C-18/18, EU:C:2019:821.

[37] Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (Direktiva o elektronskem poslovanju) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 25, str. 399).

[38] Napotujem zlasti na kodeks ravnanja za odpravo nezakonitega sovražnega govora na spletu iz leta 2016 (https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combatting-discrimination/racism-and-xenophobia/eu-code-conduct-countering-illegal-hate-speech-online_en) in na kodeks ravnanja glede dezinformacij iz leta 2018 (https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/code-practice-disinformation), ki ju je pripravila Komisija in so ju podpisale glavne elektronske platforme.

[39] V to smer gredo tudi člen 17 Direktive (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL 2019, L 130, str. 92) ter člena 3 in 5 Uredbe (EU) 2021/784 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o obravnavanju razširjanja terorističnih spletnih vsebin (UL 2021, L 172, str. 79).

v zvezi s katero zaradi vloge, ki jo imajo te osebe na trgu, velja, da načeloma obstaja pravica javnosti do obveščenosti. V skladu s takšno rešitvijo bi bila odstranitev povezav do vsebine v zvezi s posameznikom, na katerega se osebni podatki nanašajo, prepuščena enostranski odločitvi tega posameznika, pri čemer pa ne bi bilo mogoče preveriti utemeljenosti trditev, na podlagi katerih bi bila taka odstranitev lahko upravičena, obenem pa bi pomenila pretirano in neupravičeno omejevanje pravice izdajatelja spletne strani do obveščanja in pravice javnosti do obveščenosti, s čimer bi se prezrla vloga, ki jo imata navedeni pravici v demokratični družbi.

39. Po drugi strani pa me ne prepriča niti rešitev, ki jo predlaga družba Google, saj ta izključuje vsakršno sodelovanje z upravljavcem iskalnika, kar bi pomenilo, da se mora posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, obrniti neposredno na izdajatelja spletne strani in zahtevati odstranitev domnevno neresnične vsebine. Če bi bila taka rešitev sprejeta, bi bile možnosti posameznikov, ki menijo, da sta bili njihovi temeljni pravici do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov kršeni, za uveljavljanje pravnih sredstev izjemno omejene. Če izdajatelj spletne strani zadevne informacije ne bi odstranil, bi se namreč ta skozi nadaljnjo uporabo iskalnika še naprej razširjala in bi, če bi bila dejansko neresnična, še naprej neupravičeno posegala v temeljne pravice posameznika, na katerega se nanaša. Gre torej za primer, ki je pravo nasprotje prej obravnavanega in v katerem bi se tehtnica, na katero bi postavili različne temeljne pravice, v celoti nagnila v korist pravice do obveščenosti, kar bi privedlo do nesorazmernega in neupravičenega omejevanja temeljnih pravic iz členov 7 in 8 Listine.

40. Nazadnje, v zvezi z rešitvijo, ki jo predlaga predložitveno sodišče in v skladu s katero se mora posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, kjer je to mogoče, obrniti na sodni organ, da bi proti izdajatelju spletne strani sprožil ustrezen postopek, menim, da ravno tako pomeni nesorazmerno omejevanje pravic iz členov 7 in 8 Listine. Prvič, hitrost, s katero se informacije širijo po internetu, in težave pri njihovem poznejšem odstranjevanju, ki se lahko zahteva, če se ugotovi, da so te informacije neresnične, niso združljive z roki in trajanjem sodnih postopkov, tudi če ti potekajo v obliki nujnih postopkov, škoda, ki jo tako utrpi posameznik, na katerega se te informacije nanašajo, pa je lahko celo nepopravljiva. Drugič, lahko bi se izkazalo, da je to rešitev težko izvesti v vseh tistih primerih – ki v internetnem okolju niti niso tako redki – v katerih obstajajo velike praktične ovire za vložitev pravnega sredstva zoper upravljavca spletnega mesta, na katerem je objavljena sporna vsebina, saj ima ta lahko sedež v tretji državi ali pa njegove identitete ni mogoče zlahka ugotoviti. Dalje, če bi se v okoliščinah, kakršne so te v postopku v glavni stvari, priznalo, da je možnost vložitve pravnih sredstev zoper ponudnika vsebine odločilnega pomena za zagotavljanje varstva pravic posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, bi to pomenilo, da bi bil upravljavec iskalnika razrešen odgovornosti, kar bi bilo samo po sebi v nasprotju tako s priznanjem samostojnosti obdelave osebnih podatkov, ki je povezana z delovanjem iskalnikov, kot tudi z načelom, ki ga je izoblikovalo Sodišče in v skladu s katerim mora imeti posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, možnost, da se obrne na upravljavca, ki obdeluje njegove podatke, in zahteva odstranitev povezav do podatkov, ki se nanašajo nanj, ne glede na to, ali je subjekt, ki je sporno vsebino prvotno objavil na spletu, te podatke že izbrisal. Kot sem že navedel, to načelo v povezavi z vlogo, ki jo imajo iskalniki pri razširjanju vsebine na internetu in posledično pri povečevanju obsega škode, ki posameznikom nastane zaradi spletne objave informacij, ki se nanašajo nanje, dejansko nasprotuje vsaki rešitvi, na podlagi katere bi bil upravljavec iskalnika oproščen obveznosti, ki jo ima kot upravljavec in v skladu s katero mora spoštovati pogoje glede zakonitosti obdelave, med katerimi je tudi točnost podatkov, ki jih obdeluje.

41. V vseh doslej obravnavanih rešitvah se tehtnica v celoti nagiba v korist ene od zadevnih pravic, medtem ko je treba poiskati ravnotežje, ki bo omogočilo čim manjše poseganje v obravnavane temeljne pravice. V nadaljevanju bom pojasnil, kako je treba po mojem mnenju vzpostaviti tako ravnotežje.

f) Predlagana rešitev in „zakonitost postopka na področju varstva podatkov“ (procedural data due process)

42. V zadevi, kakršna je ta v postopku v glavni stvari, v kateri je pravica do odstranitve povezav s seznama zadetkov v bistvu odvisna od ugotovitve resničnosti informacij, navedenih v vsebini, do katere vodijo povezave, in posledično od točnosti osebnih podatkov, ki jih obdeluje upravljavec iskalnika, menim, da se edini način za razrešitev tega vprašanja skriva v določitvi posebnega načela „poštenega postopka“.

43. V internetnem okolju so se – tudi zaradi tehničnih lastnosti tega sredstva obveščanja in ekonomske dinamike, zaradi česar neizogibno prihaja do koncentracije gospodarske in družbene moči v rokah majhnega števila platform – vzpostavili „zasebni nosilci pooblastil“, ki lahko znatno vplivajo na uveljavljanje temeljnih pravic, zlasti tistih iz členov 7, 8 in 11 Listine. Natančneje, njihov vpliv na dejansko uresničevanje teh temeljnih pravic je neizbežna posledica vloge „vratarjev“, ki jo imajo nekatere platforme, ki skrbijo za pretok informacij. Da bi se odzvalo na ta pojav, je Sodišče v sodni praksi, ki jo je izoblikovalo v zvezi s „pravico do pozabe“, v bistvu priznalo, da imata temeljni pravici iz členov 7 in 8 Listine neposredni horizontalni učinek. Iz tega logično izhaja, da je mogoče ti pravici učinkovito uveljavljati le, če se posameznikom v razmerju do elektronskih platform, ki so odgovorne za obdelavo osebnih podatkov, priznajo zadostna postopkovna jamstva, ki jih spremljajo ustrezne obveznosti, ki se naložijo tem platformam in ki morajo seveda upoštevati lastnosti tega tehnološkega sredstva ter posebnosti kolizije med temeljnimi pravicami, do katere prihaja v internetnem okolju. V svetu interneta se torej po mojem mnenju pojavlja potreba po zagotavljanju nekakšne „zakonitosti postopka na področju varstva podatkov“ (*procedural data due process*) [40].

44. Posameznik ima na podlagi SUVP pravico zahtevati, da se povezava na spletno stran, ki v zvezi z njim vsebuje podatke, za katere meni, da niso resnični, odstrani s seznama zadetkov. Uveljavljanje te pravice pa po mojem mnenju pomeni, da mora ta posameznik navesti elemente, na katerih temelji njegova zahteva, in predložiti *prima facie* dokaz o neresničnosti vsebin, ki so predmet zahteve za odstranitev povezav, razen če je to, zlasti z vidika narave zadevnih informacij, očitno nemogoče ali čezmerno oteženo. [41] Zdi se, da je naložitev take obveznosti skladna z besedilom in sistematiko SUVP, v kateri so za različne pravice do popravka, izbrisa, omejitve obdelave in ugovora obdelavi, ki jih ta priznava posamezniku, na katerega se nanašajo osebni podatki, predpisani posebni pogoji, vsi, ki nameravajo te pravice uveljavljati, pa morajo zatrjevati obstoj ustreznih pogojev.

45. Ko upravljavec iskalnika prejme tako zahtevo za odstranitev povezav s seznama zadetkov, mora glede na vlogo, ki jo ima pri razširjanju informacij, in odgovornosti, ki izhajajo iz te vloge, preveriti, ali je zahteva utemeljena, saj je tako preverjanje del njegovih zmožnosti. Preverjanje se lahko opravi na podlagi podatkov, do katerih se omogoča dostop in ki se nanašajo bodisi na

[40] Glej v zvezi s tem K. CRAWFORD, J. SCHULTZ, *Big Data and Due process: Towards a Framework to Redress Predictive Privacy Harms*, *Boston College Law Review*, 2014, str. 93.

[41] V zadevi, o kateri odloča BGH, se informacije, katerih neresničnost se zatrjuje, v bistvu nanašajo na ekonomske podatke družb, ki jih upravljata tožeči stranki. V teh okoliščinah je težko trditi, da tožeči stranki v postopku v glavni stvari ne moreta predložiti vsaj nekaterih indicev, ki bi kazali na neresničnost podatkov, navedenih v spornih člankih.

zadevnega posameznika bodisi na izdajatelja spletne strani, na kateri je objavljena sporna vsebina, saj gre za podatke, ki jih lahko upravljavec iskalnika z uporabo tehnoloških orodij, ki jih ima na voljo, zelo hitro analizira. Poleg tega mora upravljavec iskalnika, kjer je to mogoče, z izdajateljem spletne strani, na kateri je bila zadevna informacija prvotno objavljena, hitro začeti kontradiktorni postopek, v okviru katerega bo lahko zadnji navedel razloge, ki potrjujejo resničnost obdelanih osebnih podatkov in zakonitost obdelave. Nazadnje, upravljavec iskalnika se mora odločiti, ali bo zahtevi za odstranitev povezav s seznama zadetkov ugodil ali jo zavrnil, pri tem pa na kratko navesti razloge za svojo odločitev.

46. Upravljavec iskalnika lahko zahtevo zavrne le, če ostajajo resni dvomi glede resničnosti oziroma neresničnosti zadevnih informacij ali če je očitno, da so neresnične informacije, objavljene v zadevnem članku, neznatnega pomena in če take informacije niso občutljive. Posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, se lahko nato v okviru pritožbe, ki jo vloži zoper odločitev upravljavca iskalnika, obrne bodisi na sodni organ, ki je pristojen za preverjanje konkretnega primera, bodisi na nadzorni organ iz člena 51 SUVP.

47. Če se vsebina nanaša na osebo, ki opravlja določeno vlogo v javnem življenju, kot je bila opredeljena zgoraj, pa mora odločitev o odstranitvi povezav temeljiti na posebej trdnih dokazih v zvezi z neresničnostjo zadevnih informacij, saj ima pravica do obveščenosti načeloma večjo težo kot pravici iz členov 7 in 8 Listine. Menim, da je treba možnost odstranitve povezav v takih primerih izključiti, če obstaja utemeljen dvom o neresničnosti oziroma resničnosti zadevne informacije. V vsakem primeru, še toliko bolj v pa primerih, v katerih se sporna vsebina nanaša na določeno osebo prav zaradi vloge, ki jo ima v javnem življenju, se odstranitvi povezav ne sme ugoditi, če gre zgolj za izražanje mnenj, tudi če so ta izjemno kritična ter celo če vsebujejo zelo ostre in nespoštljive odzive, ali če gre za satiro.[42] Popravek neresničnih podatkov se namreč nanaša na obveščanje javnosti o dejstvih, ne pa na posredovanje mnenj, saj ta vsekakor prispevajo k razvoju javne razprave v demokratični družbi, če se le ne sprevržejo v obrekovanje. Kljub temu pa je jasno, da mora upravljavec iskalnika tudi v primeru prvotne zavrnitve zahteve za odstranitev povezav s seznama zadetkov te povezave odstraniti, če sodišče v nadaljevanju ugotovi, da je zadevna informacija neresnična.

48. Nazadnje, upravljavec iskalnika lahko prikazovanje povezav na seznamu zadetkov začasno prekine[43] ali na prikazanem seznamu zadetkov iskanja navede, da je resničnost nekaterih informacij v objavi, do katere vodi zadevna povezava, predmet ugovora,[44] če to zahtevajo okoliščine posamezne zadeve, da bi se preprečil nastanek nepopravljive škode za posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, pri čemer pa je treba v vsakem primeru upoštevati zlasti pravico izdajatelja spletne strani do izpodbijanja takega ukrepa pred sodiščem.

49. Predlagana rešitev po mojem mnenju zagotavlja uravnoteženo zastopanost različnih pravic, obenem pa se je mogoče z njo izogniti tveganju, da bi družba Google postala „varuh resnice“ ali da bi se na spletu začela izvajati nekakšna zasebna cenzura. Zadnjenavedeno tveganje bi se lahko zlahka uresničilo, če bi bile upravljavcem iskalnikov naložene splošne obveznosti, v skladu s katerimi ne bi smeli zagotavljati dostopa do objav, ki vsebujejo neresnične informacije, ali bi morali ugotavljati, ali so informacije, ki so predmet zahteve za odstranitev povezav s seznama

[42] Glej med drugim sodbo ESČP z dne 25. maja 2021, Milosavljević proti Srbiji, CE:ECHR:2021:0525JUD005757414, točka 63.

[43] Možnost začasne omejitve obdelave podatkov je izrecno določena v členu 18(1)(a) SUVP, in sicer v primeru, v katerem posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, oporeka točnosti podatkov, in sicer za obdobje, ki upravljavcu omogoča preveriti točnost osebnih podatkov.

[44] Glej v zvezi s tako rešitvijo sodbo ESČP z dne 10. marca 2009, Times Newspaper Ltd proti Združenem kraljestvu (št. 1 in št. 2), CE:ECHR:2009:0310JUD000300203.

zadetkov, morda neresnične. V tem primeru bi bil namreč upravljavec iskalnika spodbujen, da z namenom, da se izogne morebitni odgovornosti, odstrani povezave do vseh sumljivih vsebin, tudi če ne bi bilo nobenih elementov, na podlagi katerih bi bilo mogoče te vsebine utemeljeno šteti za neresnične, kar bi grobo poseglo v svobodo obveščanja. To tveganje je mogoče preprečiti z ureditvijo postopka (proceduralizacijo) za uveljavljanje pravice do odstranitve povezav s seznama zadetkov, ki vsaki izmed vpletenih strani nalaga specifično breme.

50. Na podlagi zgoraj navedenih preudarkov Sodišču predlagam, naj na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovori, da je treba člen 17(3)(a) SUVP razlagati tako, da pri tehtanju med nasprotujočimi si temeljnimi pravicami iz členov 7, 8, 11 in 16 Listine, ki ga je treba opraviti v okviru presoje zahteve za odstranitev povezav s seznama zadetkov, ki je bila pri upravljavcu iskalnika vložena na podlagi domnevne neresničnosti informacij, navedenih v vsebini, do katere vodijo povezave, ni mogoče kot odločilno upoštevati tega, ali bi lahko posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, razumno – na primer z začasno odredbo – dosegel pravno varstvo proti ponudniku vsebin. V okviru take zahteve mora posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, predložiti *prima facie* dokaz o neresničnosti vsebin, ki so predmet zahteve za odstranitev povezav, razen če je to, zlasti z vidika narave zadevnih informacij, očitno nemogoče ali čezmerno oteženo. Upravljavec iskalnika pa mora opraviti preverjanja glede zatrjevane netočnosti podatkov, ki spadajo v okvir njegovih zmožnosti, pri tem pa, če je to mogoče, tudi stopiti v stik z izdajateljem spletne strani, povezava do katere je uvrščena na seznam zadetkov. Upravljavec iskalnika lahko prikazovanje povezav na seznamu zadetkov začasno prekine ali na prikazanem seznamu zadetkov iskanja navede, da je resničnost nekaterih informacij v objavi, do katere vodi zadevna povezava, predmet ugovora, če to zahtevajo okoliščine posamezne zadeve, da bi se preprečil nastanek nepopravljive škode za posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki.

C. Drugo vprašanje za predhodno odločanje

51. BGH z drugim vprašanjem za predhodno odločanje Sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba pri tehtanju nasprotujočih si pravic in interesov iz členov 7, 8, 11 in 16 Listine, ki ga je treba opraviti na podlagi členov 12(b) in 14(1)(a) Direktive 95/46 ter člena 17(3)(a) SUVP v okviru zahteve za odstranitev s seznama zadetkov, naslovljene na upravljavca iskalnika, ki nastopa v vlogi upravljavca, s katero se zahteva, da se s seznama zadetkov iskanja slik, opravljenega na podlagi imena fizične osebe, odstranijo fotografije, prikazane kot predogledne sličice, ki predstavljajo to osebo, kot odločilne upoštevati okoliščine prvotne objave teh fotografij na internetu, to je okoliščine, da iskalnik teh fotografij ne prikazuje, temveč nanje le napotuje prek povezave, ki se pojavi hkrati s temi predoglednimi sličicami. BGH pojasnjuje, da fotografije tožečih strank, če se prikažejo ločeno, nikakor ne prispevajo k javni razpravi, v okviru članka, katerega del so, pa prispevajo k širjenju informacij in mnenj, izraženih v tem članku.

52. Družba Google trdi, da je to vprašanje hipotetično, prvič, ker predmet spora o glavni stvari v nasprotju s tem, kar naj bi izhajalo iz predložitvene odločbe, ni bila zahteva za odstranitev s seznama zadetkov iskanja slik, ki je bilo opravljeno na podlagi imen tožečih strank, ampak splošna prepoved prikazovanja predoglednih sličic, ki se pojavljajo v enem od spornih člankov, in drugič, ker družba Google zadevnih fotografij na seznamu zadetkov od septembra 2017 ne prikazuje več in ker sporni članki na spletni strani g-net od 28. junija 2018 niso več na voljo. V zvezi s tem je treba opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, pristojno, da ob upoštevanju posebnosti zadeve presodi potrebo po izdaji predhodne odločbe, da bi lahko izdalo

sodbo, in tudi upoštevnost vprašanj, ki jih predloži Sodišču.[45] Sodišče lahko zavrne odločanje o vprašanju nacionalnega sodišča za predhodno odločanje samo, če je očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora o glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo dejanskih in pravnih elementov, ki so potrebni, da bi lahko na postavljena vprašanja dalo koristne odgovore.[46] V obravnavani zadevi iz spisa, ki je na voljo Sodišču, ni očitno, da pomisleki predložitvenega sodišča v zvezi z razlago določb Direktive 95/46 in SUVP ne bi bili resnični ali da njihova razlaga ne bi imela nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom postopka v glavni stvari. V zvezi z, natančneje, dejstvom, da na spletni strani g-net niso več na voljo niti zadevne fotografije niti sporni članki, pa predložitveno sodišče zlasti pojasnjuje, da to temelji na načelu, v skladu s katerim je odstranitev teh vsebin povsem začasna, tožeči stranki v postopku v glavni stvari pa imata še vedno interes, da se o njuni zahtevi za odstranitev povezav odloči. V teh okoliščinah menim, da o resničnosti in koristnosti zahtevane razlage ni mogoče dvomiti.

53. V zvezi z vsebino vprašanja, ki ga je postavilo BGH, je treba najprej ugotoviti, da veljajo za poimensko iskanje slik z uporabo iskalnika, kot pravilno navaja družba Google, enaka pravila kot za spletno iskanje. Sodna praksa Sodišča, navedena v točkah od 11 do 19 teh sklepnih predlogov, torej velja tudi za zahteve za odstranitev povezav s seznama zadetkov, ki se nanašajo na zadetke takega iskanja. Prikazovanje fotografij fizičnih oseb v obliki predoglednih sličic na takih seznamih zadetkov zato pomeni obdelavo osebnih podatkov, v zvezi s katero ima upravljavec iskalnika vlogo „upravljavca“ v smislu člena 2(d) Direktive 95/46 oziroma člena 4(7) SUVP ter je v okviru svojih odgovornosti, pristojnosti in zmožnosti odgovoren za izpolnjevanje zahtev, ki izhajajo iz navedenih zakonodajnih aktov. Upravljavec iskalnika mora torej v primeru zahteve za odstranitev povezav na seznamu zadetkov iskanja slik tehtati med različnimi temeljnimi pravicami, ki so upoštevne v posamezni zadevi, in presoditi, ali pravici posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov prevladata nad svobodo izražanja in obveščanja. Pri tem pa mora upoštevati vse upoštevne elemente.[47]

54. Vprašanje, ali morajo ti elementi vključevati tudi vsebino spletne strani, na kateri je objavljena fotografija, katere odstranitev se zahteva, je po mojem mnenju odvisno od pravilne opredelitve predmeta in narave zadevne obdelave. Kot je bilo že navedeno, tožeči stranki v postopku v glavni stvari zahtevata odstranitev povezav do štirih fotografij, na katerih ju je mogoče prepoznati. Vendar predmet te zahteve niso niti informacije, ki jih vsebuje besedilo članka, objavljenega na spletni strani izdajatelja skupaj z navedenimi fotografijami, niti fotografije kot take, ki v tem primeru služijo kot vizualna in opisna podpora temu besedilu ter so sestavni del zadevnega članka. Pri uvrstitvi povezave, ki vodi do zadevnega članka in fotografij, ki jih ta vsebuje, na seznam zadetkov na podlagi spletnega iskanja gre namreč za ločeno obdelavo podatkov z ločenim predmetom, ki mu tožeči stranki ugovarjata v okviru ločene zahteve za odstranitev povezav (v zvezi s katero je BGH postavilo prvo vprašanje za predhodno odločanje).

55. Upravljavec iskalnika, ki pridobiva fotografije fizičnih oseb, objavljenih na internetu, in jih na seznamu zadetkov iskanja slik reproducira v obliki predoglednih sličic, ne glede na vsebino, katere del so, ter tem fotografijam odvzema morebitno informativno ali opisno vrednost, ki jim je bila prvotno dodeljena, zagotavlja storitev, v okviru katere obdeluje osebne podatke, pri čemer je ta obdelava samostojna in ločena tako od obdelave, ki jo je opravil izdajatelj spletne strani, s katere

[45] Glej sodbo z dne 24. februarja 2022, Eulex Kosovo (C-283/20, EU:C:2022:126, točka 28 in navedena sodna praksa).

[46] Glej sodbo z dne 24. februarja 2022, Eulex Kosovo (C-283/20, EU:C:2022:126, točka 29 in navedena sodna praksa).

[47] Glede elementov, ki so upoštevni za tako tehtanje, če se domnevno škodljivo ravnanje nanaša na objavo fotografij, glej med drugim sodbo ESČP z dne 7. februarja 2012, Von Hannover proti Nemčiji, CE:ECHR:2012:0207JUD004066008, točke od 109 do 113 in navedena sodna praksa.

so bile fotografije pridobljene, kot tudi od obdelave, potrebne za uvrstitev povezave na to spletno stran na seznam zadetkov, za katero je ta upravljavec ravno tako odgovoren. Glede na lastnosti take obdelave, pri kateri se del vsebine, ki jo ustvarijo tretje osebe in je kot taka samostojna, izvzame iz prvotnega konteksta in prikaže ločeno, se zdi, kot je pravilno navedlo BGH, da upravljavec iskalnika nima več vloge posrednika, temveč deluje v vlogi ustvarjalca vsebine.

56. Iz navedenega po mojem mnenju izhaja, da je treba v okviru tehtanja med nasprotujočimi si temeljnimi pravicami, ki ga je treba na podlagi upoštevnih določb Direktive 95/46 in SUVP izvesti zaradi obravnave zahteve za odstranitev fotografij, ki prikazujejo fizično osebo, s seznama zadetkov iskanja slik, opravljenega na podlagi imena te osebe, upoštevati zgolj informativno vrednost fotografij kot takih, ne glede na vsebino, v okviru katere so bile prvotno objavljene na spletni strani, s katere so bile nato pridobljene. Če pa bi se v okviru zahteve za odstranitev povezave, ki vodi do spletne strani, ugovarjalo prikazovanju fotografij v kontekstu vsebine te spletne strani, bi bilo treba pri tehtanju upoštevati informativno vrednost, ki jo imajo te fotografije v tem kontekstu.

57. Menim, da trditve, ki jih je družba Google navedla v pisnem stališču, ne morejo ovreči te ugotovitve. Čeprav drži, da se predogledne sličice pri iskanju slik prikažejo skupaj s povezavo na vsebino spletne strani, na kateri so objavljene, pa to ne spremeni dejstva, da je njihovo prikazovanje v iskalniku povsem neodvisno in ločeno od konteksta, v katerega spadajo te fotografije. Drugače kot pri spletnem iskanju, na podlagi katerega dobimo zadetke, ki ne omogočajo takojšnje uporabe vsebine, do katere vodijo povezave s seznama zadetkov, se pri iskanju slik prikažejo grafične vsebine, vključno s predoglednimi sličicami, objavljenimi na internetu, ki so same po sebi zadetek, ki ga uporabnik išče, ne glede na to, ali se v nadaljevanju odloči za morebiten dostop do prvotne spletne strani. Samostojne narave obdelave podatkov, ki jo zahteva prikazovanje slik, ne more omajati niti dejstvo, ki ga je izpostavilo predložitveno sodišče, da tako prikazovanje ustreza poslovnemu modelu družbe Google in da drugačna rešitev s tehničnega vidika ne bi bila mogoča.

58. Seveda ni mogoče izključiti, da želi posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, z zahtevo po odstranitvi fotografij, na katerih je prikazan, dejansko omejiti dostop, ki se zagotavlja prek povezave, objavljene skupaj z zadevnimi fotografijami, do vsebine, katere del so te fotografije, in do tam objavljenih informacij, ki bi lahko bile v javnem interesu. Kljub temu je treba v zvezi s tem poudariti, da sicer ni nobenega dvoma, da se z odstranitvijo fotografij s seznama zadetkov iskanja slik omejuje možnost dostopa do vsebine, katere del so, da pa je do te vsebine mogoče vseeno še naprej dostopati prek običajnega spletnega iskanja. Tako iskanje poleg tega omogoča prikaz celotne vsebine, ki je dostopna prek povezave, uvrščene na seznam zadetkov, vključno s fotografijami, ki v kontekstu, v katerega so bile prvotno umeščene, v celoti izpolnjujejo namen, ki jim ga je določil izdajatelj spletne strani, to je širjenje in potrjevanje posredovanih informacij in izraženih mnenj. V postopku v glavni stvari torej velja, da tudi če se izkaže, da je treba zahtevo za odstranitev povezav na zadevne članke s seznama zadetkov zavrniti, ker svoboda izražanja in obveščanja prevlada nad pravicama tožečih strank do spoštovanja zasebnega življenja in varstva osebnih podatkov, pa morebitna ugoditev zahtevi za odstranitev fotografij, na katerih sta tožeči stranki prikazani, ne bi pomenila pretiranega ali neupravičenega omejevanje te svobode, če je, kot navaja BGH, informativna vrednost teh fotografij nizka, kadar so vzete iz konteksta, v katerega so bile prvotno umeščene.

59. Glede na pojasnila, ki sem jih predstavil v prejšnji točki, menim, da ugotovitev, ki sem jo navedel v točki 56 teh sklepnih predlogov, še zdaleč ne zagotavlja skoraj absolutnega varstva pravice do osebne podobe, ampak tej pravici priznava pravi pomen, ki ga ima v okviru osebnostnih

pravic. Podoba posameznika je namreč ena od glavnih značilnosti njegove osebnosti, saj izraža njegovo edinstvenost in omogoča njegovo razlikovanje od sovrstnikov. Pravica posameznika do varovanja lastne podobe je eden izmed pogojev za njegovo samouresničitev in temelji na predpostavki, da ima ta posameznik nadzor nad lastno podobo, zlasti pa možnost, da zavrne njeno razširjanje.[48] Iz tega izhaja, da je objava fotografij sicer nedvomno sestavni del svobode izražanja in obveščanja,[49] vendar je varstvo pravice posameznika do zasebnosti v tem okviru še posebej pomembno, saj je mogoče s fotografijami posredovati zelo osebne in celo intimne informacije v zvezi s posameznikom ali njegovo družino[50].

60. Na podlagi vseh navedenih preudarkov Sodišču predlagam, naj na drugo vprašanje za predhodno odločanje odgovori, da je treba člena 12(b) in 14, prvi odstavek, točka (a), Direktive 95/46 ter člen 17(3)(a) SUVP razlagati tako, da pri tehtanju nasprotujočih si temeljnih pravic iz členov 7, 8, 11 in 16 Listine, ki ga je treba opraviti v okviru zahteve za odstranitev s seznama zadetkov, naslovljene na upravljavca iskalnika, s katero se želi doseči, da se s seznama zadetkov iskanja slik, opravljenega na podlagi imena fizične osebe, odstranijo fotografije, prikazane kot predogledne sličice, ki predstavljajo to osebo, ni treba upoštevati okoliščin prvotne objave teh fotografij na internetu.

V. Predlog

61. Glede na vse navedeno Sodišču predlagam, naj na vprašanji za predhodno odločanje, ki ju je postavilo BGH, odgovori:

1. Člen 17(3)(a) Uredbe št. 2016/679 je treba razlagati tako, da pri tehtanju med nasprotujočimi si temeljnimi pravicami iz členov 7, 8, 11 in 16 Listine, ki ga je treba opraviti v okviru presoje zahteve za odstranitev povezav s seznama zadetkov, ki je bila pri upravljavcu iskalnika vložena na podlagi domnevne neresničnosti informacij, navedenih v vsebini, do katere vodijo povezave, ni mogoče kot odločilno upoštevati tega, ali bi lahko posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, razumno – na primer z začasno odredbo – dosegel pravno varstvo proti ponudniku vsebin. V okviru take zahteve mora posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, predložiti *prima facie* dokaz o neresničnosti vsebin, ki so predmet zahteve za odstranitev povezav, razen če je to, zlasti z vidika narave zadevnih informacij, očitno nemogoče ali čezmerno oteženo. Upravljavec iskalnika pa mora opraviti preverjanja glede zatrjevane netočnosti podatkov, ki spadajo v okvir njegovih zmožnosti, pri tem pa, če je to mogoče, tudi stopiti v stik z izdajateljem spletne strani, povezava do katere je uvrščena na seznam zadetkov. Upravljavec iskalnika lahko prikazovanje povezav na seznamu zadetkov začasno prekine ali na prikazanem seznamu zadetkov iskanja navede, da je resničnost nekaterih informacij v objavi, do katere vodi zadevna povezava, predmet ugovora, če to zahtevajo okoliščine posamezne zadeve, da bi se preprečil nastanek nepopravljive škode za posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki.

2. Člena 12(b) in 14, prvi odstavek, točka (a), Direktive 95/46 ter člen 17(3)(a) Uredbe 2016/679 je treba razlagati tako, da pri tehtanju nasprotujočih si temeljnih pravic iz členov 7, 8, 11 in 16 Listine, ki ga je treba opraviti v okviru zahteve za odstranitev s seznama zadetkov, naslovljene na upravljavca iskalnika, s katero se želi doseči, da se s seznama zadetkov iskanja slik,

[48] ESČP, 7. februar 2012, Von Hannover proti Nemčiji, CE:ECHR:2012:0207JUD004066008, točka 96.

[49] ESČP, 14. december 2006, Verlagsgruppe proti Avstriji, CE:ECHR:2006:1214JUD001052002, točki 29 in 40 ter navedena sodna praksa.

[50] ESČP, 7. februar 2012, Von Hannover proti Nemčiji, CE:ECHR:2012:0207JUD004066008, točka 103 in navedena sodna praksa.

opravljenega na podlagi imena fizične osebe, odstranijo fotografije, prikazane kot predogledne sličice, ki predstavljajo to osebo, ni treba upoštevati okoliščin prvotne objave teh fotografij na internetu.